

Het onontdekte Azië

In *Langs de nieuwe zijderoute* trekken China-kenner Ruben Terlouw en Rusland-deskundige Jelle Brandt Corstius door mysterieuze landen als Tadzjikistan en Kirgizië. Plekken die niet vaak op televisie voorbijkomen. 'Het is ons gelukt een andere blik te werpen op deze regio.'

Hoewel Ruben Terlou in 2013 cum laude afstudeerde in algemene geneeskunde, maakte hij naam als fotograaf en Chinakenner. Hij woonde jaren in China, spreekt vloeiend Mandarijn en maakte geprezen series als *Langs de oevers van de Yangtze* (2016) en *De wereld van de Chinezen* (2021). Nu heeft hij, samen met oud-Ruslandcorrespondent Jelle Brandt Corstius, een serie gemaakt over Centraal-Azië. In *Langs de nieuwe zijderoute* bezoeken ze Oezbekistan, Tadzjikistan, Kazachstan, Kirgizië en Pakistan.

“Deze landen vormen een blinde vlek op onze westerse wereldkaart”, zegt Terlou. “Maar strategisch zijn ze o zo belangrijk. Hier lagen in de late Middeleeuwen de voor de handel belangrijke Zijderoutes. Ze zijn daarnaast rijk aan grondstoffen, zoals olie en gas. Er zijn al ontelbare oorlogen over gevoerd. Op Pakistan na waren ze onderdeel van de Sovjet-Unie. Sinds het uiteenvallen daarvan neemt de macht van Rusland af en die van China toe. De Chinese leider Xi Jinping steekt miljarden in een Nieuwe Zijderoute.” De twee begonnen ruim een jaar geleden aan de serie. “En toen viel Rusland Oekraïne binnen. De voormalige Sovjetstaten schrokken zich rot, want ook daar wonen veel Russen en Poetin wil het oude Tsaristische gebied herstellen. Het zette alles op scherp. Er kwam veel aandacht voor de eigen identiteit en onafhankelijkheid, maar tegelijkertijd zijn deze landen afhankelijk van grootmachten als Rusland en China. Dat maakte het voor ons extra interessant.”

Het was voor Terlou nieuw om samen met een ander een serie te maken, al reisden hij en Brandt Corstius wel apart. “Alleen in Oezbekistan trokken we een tijdje samen op. Onderweg bespraken we onze ervaringen telefonisch. Jelle heeft een andere benadering: hij kan fantastisch improviseren en heeft veel gevoel voor

humor, ik ben soms wat zwaar. Je ziet ons karakter terug in de afleveringen. Dat werkt goed.”

Schrijnend

Zelf bezocht Terlou met een vierkoppig team onder meer Pakistan, een land dat hij niet kende en dat veel indruk op hem maakte. “Pakistan is ongelooflijk divers, interessant en mooi. Met veel onderbelichte, schrijnende verhalen. In de kustprovincie Beloetsjistan legt China een gigantische diepzeehaven aan. De lokale bevolking is boos, want die wordt onderdrukt en deelt niet mee in de winst. Duizenden mensen verdwijnen. Die hardheid contrasteert met de schoonheid van het land en zijn supervriendelijke bewoners.”

Het was soms ingewikkeld werken, geeft hij toe. “De mensen die we spreken

‘Altijd probeer ik mensen die het minder goed hebben onder de aandacht te brengen’

nemen vaak grote risico's. Wij genieten als westerse journalisten bescherming en stappen weer op het vliegtuig, zij kunnen dat niet. Soms luisterden agenten mee of mochten we helemaal niet filmen. Heel frustrerend.”

Doordat Europa zich richt op Oekraïne heeft China nu vrij spel in Centraal-Azië. “Die oorlog verzwakt Rusland en de Chinezen zien hun kans. Ze leggen wegen aan, sluiten contracten af voor het delven van grondstoffen en verstrekken leningen. Tegelijkertijd verlangt China stabiliteit en veiligheid. Er zijn daarom militaire samenwerkingen en dat vergroot de repressie – de meeste landen die we in de serie bezoeken worden bestuurd door dictators. China maakt die landen economisch afhankelijk en zo groeit haar invloed. Het Westen houdt daar nog onvoldoende rekening mee.”

Terlou schiet in de lach als hem wordt gevraagd waarom televisieseries maken leuker is dan mensen genezen. “Het gaat allebei over mensen. Als dokter gaat het over hun welzijn. En in mijn programma's probeer ik mensen die het minder goed hebben en onderdrukt worden onder de aandacht te brengen. Of dat leuker is? Het is in ieder geval avontuurlijker en afwisselender. Ik ben wat rusteloos van aard, het past beter bij me. Maar mijn volgende serie gaat over de wereldwijde gezondheidszorg. Het medische houdt me nog altijd bezig.”

Elke serie levert hem nieuwe inzichten op. “Soms denk ik: wat is de wereld toch een vreselijke plek. Maar er zijn overal onbaatzuchtige individuen die, in de moeilijkste omstandigheden en op de gevaarlijkste plekken, het juiste blijven doen. Of dat nu in Centraal-Azië is of in Congo. Dat geeft me weer hoop. En het is een cliché, maar ik zeg het toch: elke keer besef ik weer hoe ongelooflijk goed we het hier in Nederland hebben.”

► LANGS DE NIEUWE ZIJDEROUTE 20.20 NPO 2